

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

Datum : 5 maart 2013
Uw kenmerk : 2013MME50
Ons kenmerk : 80DE153B
Contactpersoon : Geert Janssen
E-mail : geert.janssen
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 06-21124639
Bijlage(n) : 1

Onderwerp: Provinciale Rapportage Luchtkwaliteit 2012

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Aan Provinciale Staten,

De Provinciale Rapportage Luchtkwaliteit 2012 beschrijft de luchtkwaliteit in de provincie Utrecht in het jaar 2011 en geeft een vooruitblik voor het jaar 2015. De rapportage is gebaseerd op de landelijke rapportage "Monitoringsrapportage NSL"¹ die in december 2012 aan de Tweede Kamer is gezonden. De provincie Utrecht heeft voor de landelijke rapportage informatie aangeleverd conform de Wet luchtkwaliteit en volgens de afspraken die in het NSL zijn gemaakt.

Essentie

De rapportage laat een verbetering zien van de luchtkwaliteit in algemene zin, maar het aantal hardnekkige overschrijdingspunten in de gemeente Utrecht blijft bestaan. De gemeente Utrecht werkt aan een aanvullend maatregelenpakket om op tijd de grenswaarden voor 2015 te halen.

Voor het tijdig halen van de norm is het noodzakelijk dat alle NSL maatregelen tijdig worden uitgevoerd. Mochten zich tijdens dit proces tegenvallers voordoen, dan zal de provincie dit direct met de desbetreffende gemeente en/of de wegbeheerder oppakken. Verlengen van het NSL wordt bepleit om bij tegenvallers in het proces zo snel mogelijk aan de norm te voldoen.

Omdat voor het behalen van de normen factoren meespelen die niet te reguleren of te voorspellen zijn, zoals meteorologische omstandigheden en verkeersbewegingen, wordt geadviseerd om een marge in te bouwen ten aanzien van de normen. Daarom werkt de provincie mee aan het werkplan P4 Europa en het AIR netwerk om bij de Europese Commissie te pleiten voor een beter Europees bronbeleid en zodoende de gezondheidsschade te verminderen.

Rol provincie in het NSL

Het NSL dient twee doelen: het beschermen van de volksgezondheid en het bieden van ruimte aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. Die doelen worden bereikt door uitvoering van een maatregelenpakket dat in het NSL is opgenomen. De provincie draagt bij aan het NSL door de uitvoering van het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL)².

Om te waarborgen dat de luchtkwaliteitsnormen met het NSL inderdaad worden gehaald, wordt het programma gedurende de looptijd van het NSL gemonitord (tot 2015) en indien nodig bijgestuurd. De provincie heeft twee rollen bij de monitoring van het NSL:

---

¹ NSL: Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit; Ministerie I&M; Oktober 2009

² vastgesteld in PS op 15 augustus 2006.

1. Coördineren inhoudelijke en financiële verantwoording van het NSL voor de regio.
2. Aanleveren gegevens van de provinciale wegen en de stand van zaken van de grote ruimtelijke projecten en luchtkwaliteitsmaatregelen van de provincie (Provinciaal Programma Luchtkwaliteit).

In de landelijke rapportage zijn de resultaten voor de provincies globaal weergegeven. De Provinciale Rapportage Luchtkwaliteit zoomt in op de berekende resultaten van de landelijke Monitoringstool voor de provincie Utrecht. Naast de berekeningen wordt in de provinciale rapportage aandacht besteed aan de meetresultaten 2011 van het RIVM in de provincie Utrecht. In het kader van de voortgang van het NSL is een overzicht gegeven van de projecten die In Betekende Mate (IBM) bijdragen aan een slechte luchtkwaliteit en de stand van zaken van de Utrechtse luchtkwaliteitsmaatregelen.

Luchtkwaliteit provincie Utrecht

De meetresultaten geven aan dat de luchtkwaliteit in de provincie Utrecht, voor zowel stikstofdioxide (NO₂) als fijn stof (PM₁₀), jaarlijks verbetert. Op specifieke locaties zijn toch overschrijdingen berekend. Dit is vooral langs wegen met een hoge verkeersintensiteit.

De prognoses voor **stikstofdioxide** in het jaar 2015 geven aan dat er in de provincie Utrecht langs negen gemeentelijke wegen overschrijdingen zijn, allen in de gemeente Utrecht. Langs provinciale wegen zijn er geen overschrijdingen en langs de Rijkswegen is er één overschrijding berekend. De gemeente Utrecht werkt aan een aanvullend maatregelenpakket om vóór 2015 de grenswaarden te halen.

Als voor heel 2011 al aan de normen voor **fijn stof** getoetst zou moeten worden, waren er nu normoverschrijdingen op 7 toetspunten langs één weg in de gemeente Utrecht (Albert Schweitzerdreef). Pas vanaf juni 2011 moet worden voldaan aan de normen voor PM₁₀. Omdat de situatie over een heel jaar moet worden beoordeeld, kan een formele toetsing pas plaatsvinden voor het jaar 2012 in 2013. Dan kan ook worden beschouwd of er sprake is van overschrijdingspunten.

In de nabijheid van **veehouderijbedrijven** is in monitoringsronde van 2012 bij vijf bedrijven in twee gemeenten (Renswoude, Utrechtse Heuvelrug) een overschrijding van de 24-uurgemiddelde norm van PM₁₀ geconstateerd. Vorig jaar was dat nog slechts bij één bedrijf het geval. Deze toename wordt grotendeels verklaard door een aanscherping van de berekeningen (o.a. cumulatie en lagere zeezoutaftrek) en hogere gemeten achtergrondconcentraties in 2011. Dit is ook van toepassing op de toetspunten langs wegen. Voor betreffende veehouderijbedrijven worden de gemeenten, die bevoegd gezag zijn voor de bedrijven, door het Rijk (Bureau Monitoring) benaderd om emissie reducerende maatregelen te nemen (o.a. filters en luchtwassers). Hiertoe kunnen zij een beroep doen op de LNV-subsidies van het Rijk.

Voortgang projecten In Betekende Mate en maatregelen NSL

In de jaarlijkse berekeningen van de luchtkwaliteit wordt een inschatting gemaakt in hoeverre het NSL op schema ligt voor het halen van de grenswaarden. Bij het interpreteren van die resultaten is het belangrijk om te weten hoever de projecten in uitvoering zijn die In Betekende Mate (IBM) bijdragen aan een slechte luchtkwaliteit en in welke mate de maatregelen die de luchtkwaliteit verbeteren, gerealiseerd zijn. Voor luchtkwaliteitsmaatregelen die zijn opgenomen in het NSL geldt een uitvoeringsplicht binnen de termijn van het NSL (looptijd is tot 1 augustus 2014).

In de provincie Utrecht zijn totaal 28 projecten IBM opgenomen in het NSL, waarvan drie projecten onder verantwoordelijkheid van de provincie vallen (infrastructuurprojecten in de omgeving van

Woerden). De overige projecten vallen onder het gezag van de gemeenten. Daarnaast staan 106 maatregelen, die grotendeels door de gemeenten worden uitgevoerd. De provincie Utrecht heeft vier maatregelen onder zijn hoede. Deze zijn opgenomen in het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL), namelijk:

- Schoner openbaar vervoer
- Doorstromingsmaatregelen / dynamisch verkeersmanagement
- Alternatieve vervoerswijzen
- Groengas Geven

De eerste twee projecten zijn reeds afgerond. Voor het project Alternatieve Vervoerswijzen is onlangs de regeling voor snellaadpalen vastgesteld in GS. Het project Groengas Geven loopt nog tot 1 januari 2014. Het realiseren van de doelstellingen van het project ligt op schema.

Post NSL

Het uitgangspunt en de inzet van het NSL is dat Nederland in 2015 voldoet aan de Europese grenswaarden voor NO₂. De voorlopige prognoses bieden nog onvoldoende zekerheid over het halen van de norm. Deze zekerheid zal er na de looptijd van het NSL (augustus 2014) ook nog niet direct zijn. Daarom ligt er vanuit het Rijk een principe voorstel voor ambtshalve verlenging van het NSL. Dit voorstel wordt in het eerstvolgende Bestuurlijk Koepel Overleg geagendeerd en is in de bestuurlijke IPO adviescommissie RBROV van 29 november 2012 besproken. Besloten is om in te stemmen met het voorstel van het Rijk.

Ambtshalve verlengen van het NSL is nodig omdat:

- Uit de prognoses in de jaarlijkse monitoring blijkt dat na afloop van de derogatie³ nog niet overall in Nederland voldaan wordt aan de Europese normen voor luchtkwaliteit. Wanneer Nederland niet op tijd aan de Europese normen voldoet, moet een actieplan worden opgesteld waarin wordt beschreven op welke wijze zo snel mogelijk alsnog aan de normen kan worden voldaan. Het verlengd NSL is een actieplan, dus daarmee voldoet Nederland aan die eis.
- Het Rijk bij verlenging partner blijft, wat nodig is om financiële risico's voor de provincie te beperken.
- Samenwerking tussen de overheden nodig is om hardnekkige knelpunten op te lossen. De regio kan het niet alleen zonder landelijke bronmaatregelen.
- Toekomstige overschrijdingen mogelijk weer tot een nieuwe bouwstop kunnen leiden. In het Stationsgebied van de stad Utrecht bevinden zich bijvoorbeeld hardnekkige knelpunten.

Een specifiek aandachtspunt voor de provincie Utrecht bij het uitwerken van het post NSL is de monitoringslast voor de kleinere gemeenten. Veel kleinere Utrechtse gemeenten ervaren de jaarlijkse monitoring als onnodig hoge administratieve lasten. In overleg met het Rijk wordt bekeken of de monitoring voor kleinere gemeenten zonder (potentiële) luchtkwaliteitsknelpunten vereenvoudigd kan worden.

Verbeteren luchtkwaliteit en gezondheidseffecten.

Om een idee te krijgen wat het aantal overschrijdingen zou zijn als de resultaten van het NSL tegenvallen, of in geval van ongunstige meteorologische omstandigheden, is ook getoetst op iets lagere waarden (2 µg/m³ onder de grenswaarde). Hieruit blijkt dat er naast de vastgestelde

---

³ Het NSL vormt de basis voor uitstel van de Europese Commissie om aan de luchtkwaliteitsnormen te voldoen.

overschrijdingspunten een aantal potentiële overschrijdingspunten aanwezig zijn. Deze punten liggen voornamelijk in de gemeente Utrecht maar ook in de buurt van snelwegen in de gemeenten Amersfoort, Nieuwegein, Zeist, Vianen, en De Bilt. Het verder verbeteren van de luchtkwaliteit is vanuit gezondheidskundig opzicht zinvol en gewenst.

Om een veiligere marge te creëren werkt de provincie mee aan het werkplan P4 Europa en neemt deel aan het AIR netwerk. Het werkplan P4 Europa en het AIR netwerk zijn gericht op:

- Haalbare normen
- Europees bronbeleid

Europees bronbeleid is niet alleen gericht op knelpunten maar draagt bij aan verlaging van de achtergrondconcentraties voor het gehele gebied. Op de langere termijn heeft dit positieve effecten op de gezondheid. Daarom is het van belang om bij de EU te pleiten voor meer en beter bronbeleid omdat Europese maatregelen effectiever zijn dan nationale, regionale en lokale maatregelen. Bij Europees bronbeleid moet gedacht worden aan bijvoorbeeld eisen aan emissies van voertuigen, toelatingstest voor voertuigen die beter overeenkomen met de praktijk, eisen aan emissies van industrie, enzovoort.

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolgprocedure/voortgang

n.v.t.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Rapportage wordt ter informatie aangeboden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter, R.C. Robbertsen

De secretaris, H. Goedhart